

Heliås Kunskapscentrum i Erikslund AB

Rektorn vid Heliås Svartvik

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter förstagångstillsyn i Heliås Svartvik
i Sundsvalls kommun

Förstagångstillsyn i den fristående skolan Heliås Svartvik

Skolinspektionen genomför förstagångstillsyn i den fristående grundskolan Sundsvalls kommun. Beskrivningar och beslut grundas på intervjuer med företrädare för huvudmannen, dokumentstudier samt observationer gjorda vid skolbesöket.

Heliås Svartvik besöktes av Skolinspektionen den 10 oktober 2014.

Fakta om skolenheten

Heliås Svartvik drivs av huvudmannen Heliås Kunskapscentrum i Erikslund AB med organisationsnummer 556815-4552. Verksamheten vid Heliås Svartvik startade höstterminen 2014 och omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1–5, samt fritidshem. Skolan hade vid Skolinspektionens besök 70 elever, varav 19 elever i förskoleklass och 51 elever i grundskolan. Vid fritidshemmet fanns 46 elever inskrivna.

Skolan är belägen i byn Svartvik som ligger i Sundsvalls kommun. Skolan inryms i de lokaler som tidigare inrymt en, numera nedlagd, kommunal skola. Skolan leds av en rektor som även ansvarar för fritidshemmet. Vid skolan finns också en skolutvecklingsledare som bistår rektorn i vissa uppgifter. Därutöver finns 10 anställda pedagoger som tjänstgör i skolan och i fritidshemmet.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) huvudmannen för Heliås Svartvik att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Huvudmannen ska senast den 3 februari 2015 redovisa de vidtagna åtgärderna för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Heliås Kunskapscentrum i Erikslund AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att personalens anmälningsplikt till rektor fullgörs vid varje fall där en elev anser sig vara utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.

Motivering

Enligt skollagen är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechef eller rektor. En förskolechef eller rektor, som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av intervjuer med skolans personal framkommer att olika fall av kränkande behandling hanteras på olika sätt beroende på hur den som fått kännedom om fallet bedömer allvarligheten i händelsen. Lärarna uppger att de tar tag i situationer som uppstår snarast möjligt och att det första steget är att prata med eleverna och vid behov ta kontakt med hemmen. Först om lärarna inte kan lösa situationen själva eller i de fall föräldrar kontaktas involveras rektor. De uppger vidare att ingen "riktig" kränkande behandling undgår rektor.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. Av den framgår skolans rutiner för hur personalen ska agera vid kränkande behandling. I planen delas kränkningar in i olika kategorier beroende på hur allvarliga de är och ska hanteras olika därefter. Under rubriken "Rutiner vid incidenter" framgår bland annat att den som upplever att han eller hon blivit kränkt ska tas på allvar och att berörd mentor ska informeras. Hemmen ska informeras och mentorn ska dokumentera händelsen skriftligt. Under rubriken "Rutiner vid misstanke om mobbning eller grövre kränkningar" framgår bland annat att den som upptäcker kränkande behandling ska kontakta mentor och skriva en incidentrapport. Vidare ska trygghetsgruppen, i vilken bland annat rektor ingår, informeras.

Skolans rektor uppger att om någon ur personalen får kännedom om kränkande behandling ska detta rapporteras först till mentor som sedan vidare ska rapportera händelsen till rektor och elevhälsan.

Skolinspektionen vill i detta sammanhang upplysa om att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det ska med andra ord inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektor.

Skolinspektionens utredning visar att skolan saknar tydliga rutiner för hur fall av kränkande behandling ska rapporteras till rektor. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektor måste säkerställa att anmälningsskyldigheten till rektor uppfylls vid varje fall när en elev anser sig vara utsatt för kränkande

behandling. Skolan behöver förtydliga sina rutiner så att det framgår att alla upptäckta fall där en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska anmälas direkt till skolans rektor. Rutinerna måste göras kända bland skolans personal. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

6 kap. 10 § första stycket skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Heliås Kunskapscentrum i Erikslund AB måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att psykologkompetens finns i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Motivering

Enligt skollagen ska för eleverna finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Lagstiftaren har framhållit att lärande och hälsa på många sätt påverkas av samma generella faktorer och att arbete med elevhälsa i stor utsträckning bör vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje elevs lärande och utveckling. Därtill är elevhälsans medverkan i arbete som rör elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund viktig. I elevhälsan behöver professionerna inom de medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatserna samverka i hög grad. Vidare har huvudmannen ett ansvar att följa undervisningen för att tidigt upptäcka sådana miljöer som kan vara till hinder eller ogynnsamma för elever. Elevernas egna synpunkter när det gäller vad som orsakar problem och hur de kan hanteras bör tas till vara. Elevhälsan har en självklar roll i arbetet med analys och åtgärder, som bör inriktas på såväl individ-, som grupp- och skolnivå. De mer generellt inriktade

uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling, livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning (prop. 2001/02:14, s. 26–27 och 2009/10:165, s. 276).

I Heliås Svartviks elevhälsa ingår en speciallärare som är anställd av skolan samt en skolsköterska och en kurator som finns tillgängliga på skolan en dag i veckan och kan nyttjas mer om behov finns. Vidare finns en skolläkare och en psykolog vars tjänster köps in på konsultbasis.

Av intervju med skolans lärare framkommer att de känner till och har haft kontakter med skolsköterska, specialpedagog och kurator. De uppger vidare att de är osäkra på om det finns någon psykolog inom skolans elevhälsa. De känner inte till denne.

Skolans rektor uppger vid intervju att skolsköterskan, kuratorn, specialläraren och rektorn träffas regelbundet och avhandlar bland annat elever i behov av särskilt stöd. Rektorn uppger vidare att kuratorn och skolsköterskan genomför vissa främjande och förbyggande insatser på skolan bland annat i form av värdegrundsdagar och kramarstödjarverksamhet. Vissa särskilda insatser organiseras av kuratorn och skolsköterskan, såsom information om mobbing på nätet. Psykologen och skolläkaren kontaktas via specialläraren då detta bedömts nödvändigt vid elevärenden på individnivå. Enligt skolans rektor ingår inte psykologen i det förebyggande arbetet på skolnivå.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen behöver vidta åtgärder för att förbättra sin elevhälsa. Skolpsykologen deltar inte i skolans elevhälsa avseende det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Huvudmannen behöver se till att eleverna har tillgång till en samlad elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot målen. En förutsättning för detta är att det finns ett strukturerat samarbete mellan de kompetenser som ingår i elevhälsan samt mellan elevhälsan och övrig personal.

Huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 25 § skollagen

Handläggningsrutiner

Bedömning

Heliås Kunskapscentrum i Erikslund AB måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Säkerställa att bestämmelser om registerkontroll avseende de personer som erbjuds anställning eller erbjudande om uppdrag inom skolan iakttas.
- Se till att informera elever och vårdnadshavare på ett sådant sätt att de får kännedom om hur de kan gå till väga för att lämna klagomål.

Motivering

Registerkontroll av personal

Av skollagen fram går att den som erbjuds en anställning inom grundskolan ska lämna registerutdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister till den som erbjuder anställning. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har lämnat registerutdrag får inte anställas. Registerutdrag ska även lämnas av den som erbjuds eller tilldelas arbete inom verksamheten under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag eller anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten.

Av intervjuer med skolans rektor och skolans lärare framkommer att två av skolans lärare har anställts i verksamheten innan de har lämnat registerutdrag till huvudmannen. Av intervjuerna vid tillsynsbesöket framgår dock att de båda aktuella lärarna har begärt registerutdrag från belastningsregistret som ska lämnas till huvudmannen.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte säkerställt att bestämmelserna om registerkontroll av personal i alla fall iakttas. Huvudmannen behöver se över sina rutiner vad gäller registerkontroll vid nyanställning av personal och säkerställa att bestämmelserna om registerkontroll av personal iakttas i alla fall då någon erbjuds eller tilldelas arbete inom verksamheten. Huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Rutiner för klagomål gentemot huvudmannen

Enligt skollagen ska huvudmannen ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen. Information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

Av förarbetena till skollagen (Prop 2009/10:165 s. 309 och 673) framgår bland annat att rutinerna ska rikta sig såväl till huvudmannens interna organisation som till barn, elever och vårdnadshavare samt studerande och andra som vill lämna klagomål. För att rutinerna ska fungera på det sätt som är avsett är det givetvis nödvändigt att informationen om klagomålsrutinerna blir kända för dem som vill lämna klagomål. Det kan ske via huvudmannens hemsida eller i riktad information i samband med läsårsstarten.

Representant för huvudmannen uppger vid intervju att en sammanställning över inkomna klagomål ska lämnas vid styrelsemöten och att klagomål kan lämnas via skolans hemsida. Enligt huvudmannen finns även instruktioner på skolans hemsida om hur klagomål kan lämnas.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen besökt Heliås Svartviks hemsida via internetadressen <http://www.helias.se/svartvik> och har förutom kontaktuppgifter till skolan och skolans rektor inte funnit några uppgifter om hur elever och vårdnadshavare kan lämna klagomål till huvudmannen.

Skolinspektionen bedömer mot denna bakgrund att huvudmannen inte lämnar information om rutinerna för klagomålshantering på lämpligt sätt. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 31§ skollagen

4 kap. 8 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Marcus Rönnegård.

På Skolinspektionens vägnar



Elisabeth Ahlgren
Beslutsfattare



Stina Johansson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om förstagångstillsyn av fristående skolor

Allmänt om förstagångstillsyn av fristående skolor

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn för att granska skolor och övriga verksamheter inom skolväsendet i kommuner och hos enskilda skolor (fristående skolor). Skolinspektionens tillsyn avser att visa i vilken utsträckning huvudmannens verksamhet avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar inom de granskade områdena och vid den aktuella tidpunkten. Tillsynen avser alltså inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i huvudmannens samtliga verksamheter.

Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att uppnå kunskapskraven. Tillsynen inriktas mot huvudområdena: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen, enskild elevs rätt samt huvudmannaskap och godkännande.**

Huvudmannen får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den aktuella skolan redovisas. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen i den aktuella skolan. Företrädare för huvudmannen ges alltid möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter innan Skolinspektionen fattar beslut.

Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat, samt på den information som inhämtas via intervjuer och observationer under Skolinspektionens besök i verksamheten.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som har vidtagits inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om tillsyn finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).